

- Serhiichuk, I. I. "Skladovi systemy adaptivnoho upravlinnia v strukturі mekhanizmu formuvannia pidpriemstvom masshtabu diialnosti" [The Components of the Adaptive Management System in the Structure of the Mechanism of Formation of the Scale of Activity by the Enterprise]. *Ekonomika i upravlinnia*, no. 3 (2012): 147-153.
- Sokolova, L. V. *Teoriia i praktyka adaptatsii pidpriemstv do minlyvoho biznes-seredovyshcha* [Theory and Practice of Adaptation of Enterprises to the Changing Business Environment]. Kharkiv: KhNURE, 2004.
- Stepanova, Yu. L. "Poniattia adaptatsii pidpriemstva" [The Concept of Enterprise Adaptation]. *Ekonomika. Menedzhment. Pidpriemnytstvo*, vol. II, no. 18 (2007): 57-61.

- Zaitseva, O. I., Zhosan, H. V., and Betina, V. O. "Stratehichna adaptatsiia pidpriemstva i analiz metodychnykh pidkhodiv do ii otsinky v konteksti intehratsii Ukrainy do Ievropeiskoho Soiuzu" [The Strategic Adaptation of Enterprise and Analysis of Methodical Approaches to its Evaluation in the Context of Ukraine's Integration into the European Union]. *Biznes Inform*, no. 3 (2018): 348-353. http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2018-3_0-pages-348_353.pdf

Науковий керівник – Сімкова Т. О., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки повітряного транспорту факультету економіки та бізнес-адміністрування Національного авіаційного університету (Київ)

УДК 338.2
JEL: D83; L26; L86; M11; M19
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-4-284-290>

ІНФОРМАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У МАЛОМУ ТА СЕРЕДНЬОМУ БІЗНЕСІ

©2024 СКІБСЬКА К. О., СТАРІКОВ В. Г.

УДК 338.2
JEL: D83; L26; L86; M11; M19

Скібська К. О., Старіков В. Г. Інформаційний менеджмент у малому та середньому бізнесі

Сучасний стан малого та середнього бізнесу в Україні залежить від стабільності економічної ситуації, наявності сприятливого податкового та регуляторного середовища, доступності фінансування, конкуренції в бізнес-середовищі, темпів технологічного розвитку та достатності кваліфікованого персоналу на ринку праці. Мета статті полягає в дослідженні ролі та аналізі впливу інформаційного менеджменту для підтримки малого та середнього бізнесу. На підставі проведеного дослідження були виокремлено та охарактеризовано основні завдання інформаційного менеджменту, розглянуто вплив кожного чинника на показники ефективності та продуктивності підприємства. Встановлено, що правильна робота з інформацією є критично важливим елементом для досягнення успіху та стійкості будь-якої організації чи підприємства. Проблеми з інформацією можуть мати серйозні наслідки для діяльності підприємства, тому важливо надавати належну увагу інформаційному менеджменту та забезпечувати ефективну обробку та захист даних. Цей процес сприяє ефективному управлінню, ухваленню обґрунтованих рішень, підвищенню конкурентоспроможності та забезпеченню безпеки інформації. У статті розроблено рекомендації для подальшого розвитку інформаційних систем на підприємствах малого та середнього розміру, пов'язаних із забезпеченням безпеки та захисту даних, оптимізації внутрішніх процесів та вдосконалення системи збору та обробки даних. Майбутній розвиток інформаційного менеджменту буде характеризуватися впровадженням передових технологій, удосконаленням захисту даних і приватності, проведенням аналізу в реальному часі та забезпеченням мобільності та спільної колективної роботи.

Ключові слова: інформаційна економіка, підприємство, управління, інформація, інформаційні системи, менеджмент.

Рис.: 1. **Бібл.:** 10.

Скібська Катерина Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри соціоекономіки та управління персоналом, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (просп. Берестейський, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: skibska.kateryna@kneu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5261-5483>

Research ID: <https://researchid.co/skibskakateryna>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57972455800>

Старіков Віталій Геннадійович – координатор проектів захисту дітей, ЮНІСЕФ (вул. Грушевського, 9Б, Київ, 01021, Україна)

E-mail: starkom2008@ukr.net

UDC 338.2
JEL: D83; L26; L86; M11; M19

Skibska K. O., Starikov V. H. Information Management in Small and Medium-Sized Businesses

The current state of small and medium-sized businesses in Ukraine depends on the stability of the economic situation, the availability of a favorable tax and regulatory environment, the availability of financing, competition in the business environment, the pace of technological development and the sufficiency of qualified personnel in the labor market. The aim of the article is to study the role and analyze the impact of information management to support small and medium-sized businesses. On the basis of the carried out research, the main objectives of information management have been allocated and characterized, the influence of each factor on the indicators of efficiency and productivity of enterprise has been considered. It has been established that proper work with information is a crucial element for the success and sustainability of any organization or enterprise. Information problems can have serious consequences for a business's operations, so it is important to pay due attention to information management and ensure that data is processed and protected effectively. This

process contributes to effective management, informed decision-making, increased competitiveness, and information security. The article develops recommendations for further elaboration of information systems at small and medium-sized enterprises related to ensuring security and data protection, optimizing internal processes and improving the system of data collection and processing. The future development of information management will be characterized by the introduction of advanced technologies, improved data protection and privacy, real-time analysis, and the provision of mobility and teamwork.

Keywords: information economy, enterprise, management, information, information systems, management.

Fig.: 1. **Bibl.:** 10.

Skibska Kateryna O. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Socio-Economics and Personnel Management, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (54/1 Beresteyskyi Ave., Kyiv, 03057, Ukraine)

E-mail: skibska.kateryna@kneu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5261-5483>

Research ID: <https://researchid.co/skibskakateryna>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57972455800>

Starikov Vitalii H. – Child Protection Project Coordinator, UNICEF (9B Hrushevskoho Str., Kyiv, 01021, Ukraine)

E-mail: storkom2008@ukr.net

Інформація відіграє важливу роль у розвитку суспільства. Також у забезпеченні конкурентоспроможності малого та середнього бізнесу важлива роль належить інформаційним ресурсам. Інформаційний розвиток у прийнятті управлінських рішень базується на використанні передових інформаційно-комунікаційних технологій, що відображає сучасний рівень використання інформаційного менеджменту у сфері бізнесу. Цей рівень ефективності оцінюється з погляду збору, аналізу, зберігання, обробки, представлення та використання інформації, що сприяє повному розумінню продуктивності діяльності компанії. Також він включає моделювання та передбачення результатів прийнятих управлінських рішень. Інформація є необхідним ресурсом для ефективної діяльності підприємства і становить основу для розробки нових стратегій. Рішення в управлінні формуються на основі ретельного процесу збору, аналізу, зберігання та використання інформації, що потребує виваженого підходу до осмислення, узагальнення, систематизації та обґрунтування. Отже, вивчення аспектів інформаційного менеджменту та його розвитку в секторі малого та середнього бізнесу в Україні представляє собою актуальну та важливу проблему.

Інформаційний менеджмент – це галузь управління, яка займається збором, обробкою, зберіганням, передачею та використанням інформації в організації для досягнення стратегічних цілей та підтримки операційної діяльності. Питанням, які стосуються інформаційного менеджменту, присвячено роботи таких учених, як П. І. Жежнич, В. Б. Василів, Е. Мейсон, В. Стайбік, П. Шолтіс, В. А. Мінкіна та ін. За Д. Даченом, інформаційний менеджмент описує класифікацію типів інформації, методи її отримання з даних, механізми часового подання інформації та аудиторію, яка має доступ до цієї інформації. Згідно з поглядом Дж. Борбелі, інформаційний менеджмент представляє собою новий підхід до управління інформацій-

ними ресурсами, який має бути взаємозалежним зі стратегічними цілями організації. Історично сформувалася концепція інформаційного менеджменту як управлінської діяльності, спрямованої на створення та ефективне функціонування інформаційних систем, які забезпечують потреби різноманітних суб'єктів, таких як промислові підприємства, банки, комерційні установи, навчальні заклади та інші.

Україна інтенсивно розгортає електронні сервіси в різноманітних сферах життя, таких як електронне управління, медицина та торгівля. Це сприяє зміцненню доступу до інформації, оптимізації процесів та підвищенню ефективності управління. Попри великий обсяг досліджень і значний науковий внесок, питання, пов'язані із сучасними особливостями розвитку інформаційного менеджменту під час війни, залишаються актуальними та вимагають подальшого дослідження. Особливо це стосується швидкого темпу розвитку інформаційних технологій, які впливають на стратегічне управління інформаційними ресурсами в умовах війни та невизначеності, де вимагають нових підходів до захисту даних і керування інформаційним потоком. Розробка ефективних стратегій інформаційного менеджменту, які враховують швидкі зміни в сучасному інформаційному середовищі та військових технологіях, є однією з ключових викликів для наукової спільноти та практичних досліджень у цій сфері.

Цілями статті є визначення ключових напрямів оптимізації системи управління у секторі малого та середнього бізнесу шляхом використання основ інформаційного менеджменту, а також аналіз ідентифікованих факторів для розроблення рекомендацій з ефективного впровадження цих напрямів.

Інформаційний менеджмент в Україні є ключовою складовою сфери діяльності організацій у контексті швидкого розширення та нестримних змін технологій. Цей процес постійно зростає та

трансформується під впливом розвитку інформаційних технологій, які вимагають постійного вдосконалення та адаптації. Підприємства в Україні активно застосовують сучасні інформаційні системи з метою оптимізації управлінських процесів. Ці системи забезпечують ефективний збір, зберігання, обробку та передачу інформації, що є критичним для успішного функціонування бізнесу в умовах конкурентного середовища (рис. 1).

Рис. 1. Основні завдання інформаційного менеджменту

Джерело: сформовано на основі [1; 10].

Забезпечення доступності інформації в малому та середньому бізнесі: включає збирання, обробку та зберігання інформації таким чином, щоб вона була доступна та корисна для використання всіма зацікавленими сторонами в організації.

1. Ефективне збирання даних: необхідно визначити ключові джерела інформації, такі як внутрішні системи, зовнішні джерела (наприклад, ринкові дослідження, дані про конкурентів) та способи їхнього систематичного збору. Ефективне збирання даних використовується для отримання об'єктивної інформації, яка дозволяє приймати обґрунтовані рішення, вирішувати проблеми та поліпшувати роботу бізнесу загалом [1]. Також акумуляція даних сприяє формулюванню об'єктивних та обґрунтованих рішень у бізнес-середовищі, дозволяє виявляти тенденції та патерни в розвитку бізнесу, ринкові тренди, зміни в споживчих уподобаннях тощо. Усі ці процеси сприяють адаптації бізнес-стратегії та оперативних дій компанії до динамічних змін у ринковому середовищі. Як одна з переваг – збір та аналіз даних дозволяють провести об'єктивну оцінку ефективності бізнесу, ідентифікувати слабкі сторони та знаходити можливості для поліпшення на основі фактичних даних. Проведений аналіз фінансових даних дозволяє ідентифікувати сегменти збитків та виявити потенційні області для оптимізації витрат і підвищення ефективності діяльності підприємства. Збір та аналіз даних у

бізнесі сприяють формулюванню стратегій, що створюють конкурентні переваги, що, своєю чергою, дозволяє досягнути вищого рівня успішності та ефективності на ринковому середовищі. Враховуючи дані про споживчі уподобання, компанія може розробити унікальні продукти або послуги, які задовольняють попит споживачів краще за конкурентів.

2. Організація інформації: важливо структурувати та організувати зібрану інформацію, щоб зробити її доступною та зрозумілою для внутрішніх користувачів бізнесу. Структурування та організація інформації є ключовими елементами, що допомагають підприємствам досягнути більшої ефективності у веденні діяльності та прийнятті управлінських рішень. Коли інформація належним чином структурована та доступна без перешкод, це сприяє збільшенню продуктивності робочого процесу, оскільки співпрацівники здатні швидше знаходити необхідні дані для виконання своїх завдань. Грамотне управління та доступ до систематизованої інформації допомагають керівникам прийняти науково обґрунтовані стратегічні та тактичні рішення для стабільного розвитку бізнесу, краще управляти ресурсами, такими як фінанси, людські ресурси, матеріали та час, оптимізувати витрати та підвищити ефективність використання ресурсів. Наприклад, електронні системи управління виробництвом дозволяють підприємствам автоматизувати ряд процесів, включно з плануванням виробництва, розподілом завдань між робочими групами, моніторингом прогресу виробничих операцій, управлінням обладнанням і виробничими ресурсами. Це сприяє підвищенню ефективності виробничих процесів та зниженню витрат на виробництво.

3. Зберігання інформації. Залежно від обсягу та специфіки даних зберігання інформації

може мати великі витрати на обладнання, програмне забезпечення та інфраструктуру. Ефективне зберігання даними допомагає оптимізувати ці витрати. Інформація повинна бути доступною в будь-який час і не піддаватись втратам чи пошкодженню внаслідок технічних проблем або несправностей у системах зберігання, особливо якщо ця інформація є конфіденційною інформацією клієнтів, фінансовими даними або іншими чутливими даними. Інформаційна система бізнесу може бути використана для аналізу та створення звітів, що допомагає у прийнятті обґрунтованих стратегічних рішень для бізнесу, де якісне зберігання інформації грає ключову роль.

4. **Навчання та підтримка персоналу:** працівники бізнесу повинні бути навчені користуватися інформаційними системами та засобами, а також отримувати підтримку та консультації щодо використання інформації для прийняття управлінських рішень. Ефективне використання інформаційних систем дозволяє співпрацівникам виконувати свої обов'язки швидше та ефективніше. Наприклад, користування електронною поштою, календарями та іншими організаційними інструментами допомагає у плануванні робочого часу та управлінні завданнями. Інформаційні системи сприяють поліпшенню комунікації та співпраці між співробітниками. Колаборативні платформи, відеоконференції та спільні проекти дозволяють ефективно працювати в команді, навіть якщо колеги знаходяться в різних місцях. Інформаційні системи сприяють стимулюванню інновацій та розвитку креативного мислення, оскільки вони надають співпрацівникам доступ до потужних аналітичних інструментів, що дозволяє їм генерувати нові ідеї та розробляти нові продукти або послуги на основі об'єктивних даних. Забезпечення співпрацівникам доступу до даних та аналітичних інструментів дає можливість аналізувати інформацію та приймати обґрунтовані рішення на основі даних. З іншого боку, розвиток інформаційного менеджменту передбачає створення системи навчання та підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері IT та інформаційного менеджменту. Це включає регулярне освітнє навантаження, участь у тренінгах, вебінарах, конференціях і подібних заходах для підтримки розвитку інтелектуального капіталу та забезпечення високого рівня конкурентоспроможності фахівців.

Захист інформації. Важливо забезпечити безпеку та конфіденційність інформації, особливо в чутливих сферах, за допомогою відповідних заходів кібербезпеки та контролю доступу до даних. Конфіденційні дані, такі як особиста інформація клієнтів, фінансові дані, бізнес-плани та інші конфіденційні відомості, повинні бути об'єктом захисту з боку бізнесу. Наприклад, забезпечення резервного копіювання даних сприяє попередженню втрати суттєвої інформації в умовах технічних недоліків або кібератак, включно з втратою довіри клієнтів та юридичними проблемами. Захист інформації також стосується інтелектуальної власності, такої як патенти, авторські права, таємниці виробництва та інші інновації [2]. Несанкціонований доступ до такої інформації може призвести до її крадіжки або незаконного використання, що може завдати значних збитків бізнесу. Захист інформації також стосується забезпечення неперервності діяльності бізнесу. Наприклад, збереження резервних копій даних допомагає уникнути втрати важливої інформації в разі технічних проблем, кібератак. Захист інформації також важливий для збереження репутації бізнесу, якщо клієнти, партнери та інші зацікавлені сторони відчують, що їх дані не захищені належним чином, це може вплинути на їх довіру та відносини з компанією [3].

Оптимізація використання технологій. Використання електронних баз даних і систем зберігання (наприклад, хмарні рішення) дозволяє зберігати великі обсяги інформації безпечно та легкодоступно для співпрацівників [4]. Сучасні інформаційні системи можуть автоматизувати процеси обробки даних, такі як аналіз, сортування та категоризація, що зменшує ручну працю та підвищує точність. Використання технологій штучного інтелекту та машинного навчання дозволяє проводити більш складний аналіз даних, виявляти залежності та тренди, що сприяє кращому прийняттю рішень. Впровадження електронних засобів звітності та аналітики дозволяє швидше та ефективніше генерувати звіти, відстежувати ключові показники продуктивності та успішності бізнесу [5]. Використання інтегрованих застосунків і платформ дозволяє поліпшити комунікацію та співпрацю між різними відділами та співпрацівниками, що сприяє швидшому обміну інформацією та прийняттю колективних рішень.

Розвиток інформаційних систем. Інформаційні системи можуть автоматизувати багато рутинних процесів, щоб підвищувати продуктивність робочого процесу. Ефективне використання інформаційних систем дозволяє оптимізувати витрати на обробку даних, управління запасами, логістику, включаючи планування маршрутів достав-

ки, координацію роботи з транспортними компаніями, моніторинг доставок і виконання логістичних операцій у режимі реального часу та інші аспекти бізнесу, що допомагає знизити витрати на логістику, підвищити швидкість доставки та забезпечити задоволення клієнтів. Завдяки інформаційним системам бізнес може легко розширювати свою діяльність на нові ринки та пристосовуватися до міжнародного середовища, створювати нові продукти та послуги, що відповідають потребам ринку та забезпечують конкурентні переваги.

Підтримка комунікацій. Підтримка дозволяє забезпечувати безперебійну роботу систем, уникати відмов та зберігати доступність даних для співпрацівників та клієнтів. Інформаційні системи сприяють поліпшенню внутрішньої та зовнішньої комунікації в організації, забезпечуючи швидкий та ефективний обмін інформацією як у межах компанії, так і з клієнтами та партнерами. Підтримка дозволяє вдосконалювати наявні інформаційні системи, впроваджувати нові технології та оптимізувати робочі процеси для підвищення продуктивності та ефективності бізнесу.

Таким чином, інформаційний менеджмент може допомогти малому та середньому бізнесу забезпечити конкурентоспроможність в умовах насиченого ринку та жорсткої конкуренції, забезпечуючи ряд переваг: аналіз ринку, стратегічне планування, поліпшення внутрішніх процесів, краща взаємодія з клієнтами, інновації, ефективне управління ресурсами. Наприклад, українські компанії використовують ERP-систему для збору, зберігання та обробки великої кількості даних, пов'язаних з виробництвом сільськогосподарської продукції. Ця система допомагає управляти всіма аспектами бізнесу, включно зі складським обліком, фінансовою звітністю, виробничими процесами та ланцюгами постачання. Даний приклад відображає, як сучасні інформаційні системи сприяють оптимізації діяльності підприємств в Україні, підвищуючи їх продуктивність та ефективність управління в умовах інтенсивної конкуренції на ринку. Проведений аналіз ринку забезпечує можливість систематично збирати та обробляти інформацію щодо потреб і очікувань споживачів. Цей процес допомагає бізнесу отримати розуміння того, що конкретно вимагають клієнти та як оптимально задовольнити їхні потреби. Він дозволяє ідентифікувати емерджентні тенденції, динаміку споживчого попиту, інноваційні технології та інші ключові фактори, які можуть впливати на бізнес. Цей процес допомагає бізнес-структурам адаптуватися до змін та уникнути стагнації. Проводячи аналіз ринкової ситуації, підприємство може

визначити конкурентну ландшафтну структуру, ідентифікувати конкурентів, їх сильні та слабкі аспекти, стратегії та тактики. Даний процес допомагає бізнесу розробити ефективні конкурентні стратегії та зберегти свою позицію на ринку. Виявлення потенційних ризиків для бізнесу, таких як зміни в споживчому попиті, динаміка конкурентного середовища, введення нових регулятивних положень, може сприяти ухваленню обґрунтованих рішень та мінімізації негативного впливу ризиків. Робота з інформацією сприяє ідентифікації різноманітних стратегічних альтернатив для еволюції компанії, тому в частині стратегічного планування малий і середній бізнес повинен визнати роль інформаційного менеджменту [6]. Адже інформаційний менеджмент є ключовим арсеналом для стратегічного планування завдяки забезпеченню доступу до пріоритетної інформації, визначенню альтернативних стратегічних варіантів, ефективному розподілу ресурсів, моніторингу результатів та стимулюванню інновацій в організації.

У практиці управління даними в компаніях спостерігається різноманітність підходів до зберігання інформації, оскільки кожне підприємство має власні унікальні потреби, вимоги та обмеження щодо збереження даних [7]. Можна визначити ключові стратегії зберігання інформації, які включають різні методики та технології для ефективного управління даними. Наприклад, локальне зберігання даних на пристроях дозволяє зберігати інформацію під абсолютним контролем компанії, але це вимагає відповідного обладнання та ретельного забезпечення безпеки даних. Метод зберігання даних на віддалених серверах у хмарних сервісах забезпечує можливість доступу до інформації з будь-якого місця та пристрою, а також автоматичне створення резервних копій і захист від втрати даних [8]. Це можуть бути умовні публічні хмарні сервіси, такі як Google Drive або Dropbox, або приватні хмарні рішення, розгорнуті на внутрішніх серверах компанії або у віртуальних приватних хмарах. Гібридний метод зберігання інформації включає в себе комбінацію локального та хмарного зберігання даних. Жорсткі диски, флеш-накопичувачі та оптичні диски мають свої ризики у зберіганні інформації, але також і свої переваги як можливість резервного копіювання та розподілення даних між різними носіями для забезпечення безпеки інформації. Таким чином, при виборі методу зберігання інформації важливо враховувати не лише переваги, але й ризики кожного типу носія даних [9].

ВИСНОВКИ

Розвиток інформаційного менеджменту в Україні вимагає активної участі фахівців в галузі

IT у підвищенні кваліфікації та освітніх заходах. Компанії приділяють велику увагу пошуку висококваліфікованих кадрів, здатних працювати у сфері інформаційних технологій та менеджменту, для успішної реалізації та розвитку інноваційних проектів. Особливо під час війни та економічної кризи конкурентоспроможність підприємства визначається його здатністю швидко виявляти та, іноді, передбачати зміни в зовнішньому середовищі й адаптивно реагувати, вибираючи інноваційні напрямки розвитку.

Впровадження цифрових технологій та платформ для оптимізації бізнес-процесів є ключовим аспектом майбутнього інформаційного менеджменту. У результаті цих зусиль розвиток інформаційного менеджменту стає основою для ефективного управління ресурсами, підвищення ефективності бізнес-процесів, підтримки інновацій та створення сприятливого середовища для розвитку та зростання української економіки в умовах глобальної конкуренції. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Чорна Л. О., Коваленко О. О., Гончар О. І. Інтеграція інформаційних та управлінських процесів в системі менеджменту сучасного підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2021. № 5. Т. 2. С. 209–211. DOI: 10.31891/2307-5740-2021-298-5(2)-34.
2. Богів Я. С., Мирошенко Н. Ю., Паук О. Є. Інформаційне забезпечення бізнес-планування інноваційних проектів підприємств: складові елементи та особливості їхньої взаємодії. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. № 4. С. 193–202. URL: https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2012_4_193_202.pdf
3. Калакура Я. Методологічні засади інформаційного менеджменту в умовах окупаційно-гібридної війни Росії проти України. *Український інформаційний простір*. 2021. Вип. 7. С. 69–84. DOI: [https://doi.org/10.31866/2616-7948.1\(7\).2021.233878](https://doi.org/10.31866/2616-7948.1(7).2021.233878)
4. Панчишин Б. О. Інформаційне забезпечення процесу управління на підприємстві в сучасних умовах господарювання. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 10. С. 326–329. URL: https://economyand.society.in.ua/journals/10_ukr/57.pdf
5. Дрік І. А., Белозерцев В. С. Виклики сучасного менеджменту. Інформаційні системи у бізнесі. *Innovation and Sustainability*. 2023. № 1. С. 239–245. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2023.1.239.245>
6. Пурій Г. М. Інформаційні системи і технології в управлінні діяльністю підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. № 6. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.6.56>

7. Онищенко І. М. Удосконалення методів обробки та зберігання даних за допомогою інструментів «Big Data» та Map Reduce. *Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем*. 2017. Вип. 22. С. 159–178. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/132557/09-Onischenko.pdf?sequence=1>
8. Халімон Т. М. Інформаційні технології як платформа ефективного управління конкурентоспроможністю підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2016. № 4. С. 67–74. URL: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1367/1300>
9. Колесніков А. П., Біловус Л. І., Олійничук О. І. Інформаційний менеджмент: окремі практичні аспекти в освіті. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 15. С. 25–30. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.15.25>
10. Бойченко Е. Б., Костенко А. М. Концепція формування інформаційного менеджменту в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/15.pdf

REFERENCES

- Bohiv, Ya. S., Myroshchenko, N. Yu., and Pauk, O. Ye. "Informatsiine zabezpechennia biznes-planuvannia innovatsiinykh proektiv pidpriemstv: skladovi elementy ta osoblyvosti yikhnoi vzaemodii" [Information Support of Enterprise' Innovative Projects Business Planning: Composite Elements and Features of Their Interaction]. *Marketynh i menedzhment innovatsii*, no. 4 (2012): 193-202. https://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2012_4_193_202.pdf
- Boichenko, E. B., and Kostenko, A. M. "Kontseptsiia formuvannia informatsiinoho menedzhmentu v Ukraini" [Concept of Formation of Information Management in Ukraine]. *Efektivna ekonomika*, no. 10 (2018). http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/15.pdf
- Chorna, L. O., Kovalenko, O. O., and Honchar, O. I. "Intehratsiia informatsiinykh ta upravlinskykh protsesiv v systemi menedzhmentu suchasnoho pidpriemstva" [Integration of Information and Management Processes in the Management System of a Modern Enterprise]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Ekonomiczni nauky»*, vol. 2, no. 5 (2021): 209-211. DOI: 10.31891/2307-5740-2021-298-5(2)-34
- Drik, I. A., and Bielozertsev, V. S. "Vykylyky suchasnoho menedzhmentu. Informatsiini systemy u biznesi" [Challenges of Modern Management. Information Systems in Business]. *Innovation and Sustainability*, no. 1 (2023): 239-245. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2023.1.239.245>
- Kalakura, Ya. "Metodolohichni zasady informatsiinoho menedzhmentu v umovakh okupatsiino-hibrydnoi viiny Rosii proty Ukrainy" [Methodological Principles of Information Management in the Conditions of the Occupation-Hybrid War of Russia Against

Ukraine]. *Ukrainskyi informatsiynyi prostir*, no. 7 (2021): 69-84.
DOI: [https://doi.org/10.31866/2616-7948.1\(7\).2021.233878](https://doi.org/10.31866/2616-7948.1(7).2021.233878)

Khalimon, T. M. "Informatsiini tekhnolohii yak platforma efektyvnoho upravlinnia konkurentospromozhnistiu pidpriemstv" [Information Technology as a Platform for effective Management of Competitiveness of Enterprises]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*, no. 4 (2016): 67-74. <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1367/1300>

Kolesnikov, A. P., Bilovus, L. I., and Oliinychuk, O. I. "Informatsiyni menedzhment: okremi praktychni aspekty v osviti" [Information Management: Certain Practical Aspects in Education]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 15 (2021): 25-30.
DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.15.25>

Onyshchenko, I. M. "Udoskonalennia metodiv obrobky ta zberihannia danykh za dopomohoiu instrumentiv «Big Data» ta Map Reduce" [Improvement of Methods of Data Processing and Storage with the Help of "Big Data" and Map Reduce Tools]. *Ekonomiko-matematychne modeliuвання sotsialno-ekonomichnykh system*, iss. 22 (2017): 159-178. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/132557/09-Onischenko.pdf?sequence=1>

Panchyshyn, B. O. "Informatsiine zabezpechennia protsesu upravlinnia na pidpriemstvi v suchasnykh umovakh hospodariuvannia" [Information Support of the Management of the Company in Current Economic Conditions]. *Ekonomika i suspiilstvo*, iss. 10 (2017): 326-329. https://economyandsociety.in.ua/journals/10_ukr/57.pdf

Purii, H. M. "Informatsiini systemy i tekhnolohii v upravlinni diialnistiu pidpriemstva" [Information Systems and Technologies in the Management of the Enterprise Activity]. *Efektyvna ekonomika*, no. 6 (2019).
DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.6.56>

УДК 338.45.48
JEL: L21; M14
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-4-290-299>

МЕХАНІЗМ АКТИВІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

©2024 ЄРМАКОВ М. А., КАРПЕНКО І. О.

УДК 338.45.48
JEL: L21; M14

Єрмаков М. А., Карпенко І. О. Механізм активізації соціально відповідальної діяльності підприємств в Україні

Метою статті є розробка механізму активізації соціально відповідальної діяльності (СВД), який може бути використаний підприємствами для забезпечення сталого розвитку як кожного конкретного підприємства, так і України загалом. У статті виокремлено ознаки соціальної відповідальності: соціальне явище, наділене конкретно-історичним змістом; свідоме здійснення обов'язку особи перед суспільством; виконання є величчям совісті суб'єкта; невиконання обов'язку передбачає осуд суспільством; містить ініціативний характер; компроміс між суспільними інтересами та індивідуальними цілями; поведінка людей у контексті соціальної відповідальності. Виявлено суб'єкти інституційного стимулювання засад соціально відповідальної діяльності: законодавчі органи; виконавчі органи; міждержавні структури; громадянське суспільство; міжнародні та локальні об'єднання підприємств; профспілки та професійні об'єднання робітників. Визначено напрями СВД підприємств в Україні: підтримка соціальних ініціатив і проєктів; добродійна діяльність; ефективне залучення громадськості до благодійної діяльності; поліпшення умов праці за допомогою останніх досягнень; створення можливостей для навчання та розвитку молодшого покоління; впровадження альтернативних джерел енергії на виробництвах; поліпшення медичного забезпечення. Досліджено потенційні стимули для програм СВД підприємства: зниження податків; зниження адміністративного тиску; пропозиції з реалізації програм соціальної відповідальності; розширення банку соціальних та інформаційних програм; висвітлення у ЗМІ; більш тісні зв'язки з неприбутковими організаціями. Запропоновано складові елементи процесу активізації СВД підприємств: мотивація та стимулювання. Проаналізовано передумови, що забезпечують ефективну реалізацію механізму активізації СВД підприємства: чітке розуміння призначення та ролі розробленого механізму; форми допомоги (інформаційна, правова та регуляторна); інструменти для забезпечення роботи механізмів, які активують. СВД підприємства; ресурсна підтримка впровадження механізмів активізації СВД підприємства. Розроблено механізм активізації СВД підприємства в Україні, який складається із двох частин: теоретичні засади механізму активізації СВД підприємства та практична реалізація цього механізму.

Ключові слова: соціальна відповідальність підприємств, ознаки соціальної відповідальності, суб'єкти інституційного стимулювання, напрями соціальної відповідальності, стимули соціальної відповідальності, механізм активізації соціальної відповідальності.

Рис.: 6. Табл.: 1. Бібл.: 12.

Єрмаков Максим Анатолійович – здобувач ступеня доктора філософії, Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая (пров. Херсонський, 3, Київ, 02660, Україна)

E-mail: max.yermakov@istu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-5670-8626>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/KIB-2030-2024>